

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060208

DOM
2013-08-28
Stockholm

Mål nr
M 473-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-12-18 i mål nr M 707-12, se bilaga A

KLAGANDE

Statkraft Södra Vindkraft AB, 556785-3873
Hitechbuilding 92
101 52 Stockholm

Ombud: Mats Kristensson
c/o Statkraft Södra Vindkraft AB
Hitechbuilding 92
101 52 Stockholm

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Kronobergs län
351 86 Växjö

2. Lisbeth Ahl
Lundsgade 5 4 tr
2100 Köpenhamn
Danmark

3. Thomas Ahl
Samma adress som 2

4. Börje Arnqvist
Hvitfeldtsgratan 14 B Lgh 1103
302 94 Halmstad

5. Kaja Leesment
Sonnarpvägen 1 D
286 32 Örkelljunga

6. Carlos Lysebring
Norrtorpa Högagården
434 12 Annerstad

7. Christina Lysebring
Samma adress som 6

Dok.Id 1094100

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

8. Eva Rose Rechnagel
Carsensgade 70
1770 Köpenhamn V
Danmark

9. Sören Rechnagel
Samma adress som 8

10. August Rose Rechnagel
Samma adress som 8

11. Anton Cornelius Rechnagel
Samma adress som 8

12. Emilie Rose Rechnagel
Samma adress som 8

13. Bjarne Schytte
Vallerödgade 18 A
2960 Rungsted Kyst
Danmark

14. Susanne Smith Schytte
Samma adress som 13

15. Allan Sörensen
Räntevägen 10 Torpa
340 12 Annerstad

16. Mathilde Sörensen
Samma adress som 15

17. Gudrun Sort Østergaard
Rundforbivej 50
2950 Vedbaek
Danmark

18. Jens Jörgen Østergaard
Samma adress som 17

SAKEN

Tillstånd till uppförande och drift av gruppstation för vindkraft på fastigheterna Boda 1:26, Skäckarp 1:20 och 4:1, Stackarp 1:10, 1:2, 2:10, 2:11, 2:6, 4:8 och 7:1 i Ljungby kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen villkor 2 i Miljöprövningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Kronobergs län beslut 2012-01-10 (ärende nr 551-2273-10).

2. Mark- och miljööverdomstolen avvisar Carlos Lysebrings och Christina Lysebrings yrkande om att ridskolan Torpa Pony Ranch ska lösas in samt om ersättning för flytt av befintlig verksamhet.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Statkraft Södra Vindkraft AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med upphävande av vad mark- och miljödomstolen har föreskrivit under punkten 2 i dess domslut, fastställer att punkten 2 i villkoret ska ha den lydelse som framgår av Miljöprövningsdelegationens i Kronobergs län beslut den 10 januari 2012.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har medgett ändring.

Carlos Lysebring och Christina Lysebring har yrkat att ridskolan Torpa Pony Ranch ska lösas in för ett marknadsmässigt pris samt att bolaget ska ersätta kostnader för flytt av befintlig verksamhet.

Lisbeth Ahl, Thomas Ahl, Börje Arnqvist, Kaja Leesment, Anton Rechnagel, Sören Rechnagel, August Rose Rechnagel, Eva Rose Rechnagel, Emilie Rose Rechnagel, Bjarne Schytte, Susanne Schmidt Schytte, Allan Sörensen, Mathilde Sörensen, Gudrun Östergaard och Jens Östergaard har beretts tillfälle att yttra sig men inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har anfört i huvudsak följande. Bolagets tillstånd avser uppförande och drift av maximalt 12 turbiner inom de geografiska områden som redovisas i bilaga 1 till Miljöprövningsdelegationens beslut. Beslutet innehåller bl.a. villkor om buller och skuggbildning som enligt bolagets mening stämmer överens med etablerad praxis. Det har inte gjorts någon begränsning av turbinstorlek eller typ av vindkraftverk. Villkor 2 i Miljöprövningsdelegationens beslut innehåller en skyldighet för bolaget att samråda med tillsynsmyndigheten vid planeringen av de exakta placeringarna av turbinerna och att i det sammanhanget genomföra förnyade ljudberäkningar baserade på den typ av turbiner som ska byggas.

Mark- och miljödomstolen har gjort ett omfattande tillägg till villkor 2. Domstolen verkar inte ha menat att de villkor som Miljöprövningsdelegationen hade föreskrivit ger ett otillräckligt omgivningsskydd. Trots det har lokaliseringen av turbiner

begränsats med vissa effekter och i vissa antal till att de inte får byggas närmare bostäder än vissa koordinater. I miljökonsekvensbeskrivningen fanns redovisat ljudberäkningar för två exempel och villkoret överensstämmer med avseende på effekt, antal turbiner och koordinater med dessa exempel. Motivet till villkoret angavs vara att bolaget inte har visat att man kan bygga turbiner närmare bostäder än vad som framgår av miljökonsekvensbeskrivningens ljudberäkningar. Mark- och miljödomstolen verkar därmed har missförstått vad miljökonsekvensbeskrivningens ljudberäkningar avser att visa. Vid ljudberäkningarna hade valts två typer av turbiner som då var vanliga på marknaden och som översiktligt bedömdes kunna vara lämpliga för de aktuella vindförhållandena. Ljudberäkningarna avsåg att visa hur man kan placera just dessa exempelturbiner för att uppnå så god produktion som möjligt och fortfarande innehålla ett bullervillkor om 40 dB(A).

Det praktiska problemet med villkoret är att exemplen inte längre är så relevanta. Teknikutvecklingen går snabbt i vindkraftsbranschen och det enda som man med viss säkerhet kan säga är att det är osannolikt att det kommer att bli fråga om någon av de turbiner som användes i exemplen. Det finns numera turbiner på marknaden med samma effekter som i exemplen vilka ger bättre produktion och som bullrar mindre. Det finns även turbiner med andra effekter som kan bli aktuella.

Det blir svårt för en seriös industriaktör att tillämpa villkoret på ett lojalt sätt. Det kommer också att riskera att styra upphandlingen av turbiner på ett märkligt sätt, där leverantörer som erbjuder andra effekter än just 2,3 MW och 3,0 MW kan få en omotiverad konkurrensfördel.

Bolaget menar sammanfattningsvis att villkoret bygger på ett missförstånd, det riskerar att leda till konstiga tillämpningsproblem och det har inte ens påståtts att det skulle vara nödvändigt för miljöskyddet.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har i huvudsak anfört följande. Mark- och miljödomstolen har koordinatsatt det närmaste avståndet för de olika layouterna med 12 stycken 2,3 MW-verk respektive 10 stycken 3,0 MW-verk. Länsstyrelsen anser att villkor 7 som reglerar bullernivåer styr var verken kan placeras. För att klara 40 dB(A)

vid bostäder beror avståndet mellan verk och bostäder på vilket källjud verket har. Eftersom källjudet ännu är oklart anser länsstyrelsen att det inte går att avgöra minsta avstånd till bostad. Länsstyrelsen håller med bolagets synpunkt att det inte går att förutspå vilka verk som finns på marknaden vid etableringen eftersom nya verk med ny teknik för ljuddämpning hela tiden utvecklas och det ofta går lång tid från det att ansökan om tillstånd lämnats in till dess att tillståndet vunnit laga kraft. Ett verk med högre effekt kan således få en bättre ljuddämpning under tiden prövningen av ansökan pågår.

Länsstyrelsen anser att mark- och miljödomstolens formulering av villkor 2 är oskälig och inskränker planerad verksamhet. Planerat etableringsområde riskerar att inte kunna nyttjas optimalt. Det är av stor vikt att området används optimalt, alltså att elproduktionen blir så stor som möjligt då intrånget redan gjorts. Villkoret som Miljöprövningsdelegationen föreskrivit om buller är tillräckligt för att skydda de närboende från störning.

Carlos Lysebring och Christina Lysebring har anfört i huvudsak följande. Christina Lysebring driver en ridskola och de planerar att utöka verksamheten till att även omfatta ridläger. Verksamheten skadas av vindkraftverken dels genom bullerstörningar, dels genom att de förstör naturupplevelsen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att de yrkanden som framställts av Carlos Lysebring och Christina Lysebring inte kan prövas i detta mål. Yrkandena ska därför avvisas.

När det sedan gäller det överklagade villkoret finner Mark- och miljööverdomstolen att det vid planerad etablering av vindkraftverk ofta är svårt att på förhand slå fast vilken typ av verk som slutligen kommer att användas. Den pågående teknikutvecklingen kan leda till att man genom att utnyttja ny teknik kan uppnå större nytta med mindre påverkan på omgivningen än vad som förutsågs när exemplen togs fram inför en ansökan.

Det är i fråga om det nu aktuella tillståndet ytterst bullervillkoret (villkor 7) som ska säkerställa att olägenheter för människors hälsa och miljön inte uppkommer på grund av buller från vindkraftverken. Detta villkor styr därmed placeringen av kraftverken. Mot denna bakgrund är det inte miljömässigt motiverat att i nuläget ställa preciserade krav på lokaliseringen av verken och det finns således inte skäl att reglera placeringen av verken på något annat sätt än det som Miljöprövningsdelegationen gjort i sitt beslut. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och villkor 2 i Miljöprövningsdelegationens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, tekniska rådet Mikael Schultz, hovrättsrådet Åsa Marklund Andersson, referent, och tf. hovrättassessorn Erika Enlund.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Linn Hamstad.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Enhet 3:1

DOM
2012-12-18
meddelad i
Växjö

Ab 19 BILAGA A Sid 1 (12)
Mål nr M 707-12

KLAGANDE

1. Lisbeth Ahl
Lundsgade 5 4 tr
2100 Köpenhamn
2. Thomas Ahl
Samma adress som 1
3. Börje Arnqvist
Hvitfeldtsгатan 14 B lgh 1103
302 94 Halmstad
4. Kaja Leesment
Sonnarpsvägen 1 D
286 32 Örkelljunga
5. Carlos Lysebring
Norrtorpa Högagården
434 12 Annerstad
6. Christina Lysebring
Samma adress som 5
7. Eva Rose Rechnagel
Carsensgade 70
1770 Köpenhamn V
Danmark
8. Sören Rechnagel
Samma adress som 7
9. August Rose Rechnagel
Samma adress som 7
10. Anton Cornelius Rechnagel
Samma adress som 7
11. Emilie Rose Rechnagel
Samma adress som 7
12. Bjarne Schytte
Vallerödgade 18 A
2960 Rungsted Kyst
Danmark

Dok.Id 211864

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

13. Susanne Smith Schytte
Samma adress som 12

14. Allan Sörensen
Räntevägen 10 Torpa
340 12 Annerstad

15. Mathilde Sörensen
Samma adress som 14

16. Gudrun Sort Østergaard
Rundforbivej 50
2950 Vedbaek
Danmark

17. Jens Jörgen Østergaard
Samma adress som 16

18. Statkraft Södra Vindkraft AB
Hitechbuilding 92
101 52 Stockholm

MOTPARTER

1. Statkraft Södra Vindkraft AB
Hitechbuilding 92
101 52 Stockholm

2. Länsstyrelsen i Kronobergs län
351 86 Växjö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Kronobergs Läns beslut den 10 januari 2012 i ärende nr 551-2273-10, se bilaga 1.

SAKEN

Tillstånd till uppförande och drift av gruppstation för vindkraft på fastigheterna Boda 1:26, Skäckarp 1:20 och 4:1, Stackarp 1:10, 1:2, 2:10, 2:11, 2:6, 4:8 och 7:1 i Ljungby kommun.

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar det överklagade beslutet endast enligt följande:

1. I villkor om säkerhet i tredje stycket av tillståndsbeslutet, utgår kravet att säkerhet ska ställas "genom säkerhet från bank eller annat kreditinstitut".

2. Villkor 2 ska ha följande ändrade lydelse:

Vindkraftverk nr 3, 7, 10 och 12 i layouten för 12 stycken 2,3 MW-verk och vindkraftverk nr 1, 3, 6, 8 och 10 i layouten för 10 stycken 3,0 MW-verk, får inte placeras närmare närmast belägna bostad än nedan angivna koordinater (SWEREF99).

Layout för 12 st. 2,3 MW-vindkraftverk

Vindkraftverk nr	Ost	Nord
3	416 267	6 287 033
7	416 958	6 287 512
10	417 702	6 287 624
12	418 464	6 287 906

Layout för 10 st. 3,0 MW-vindkraftverk

Vindkraftverk nr	Ost	Nord
1	416 613	6 285 743
3	416 560	6 287 050
6	417 291	6 287 150
8	417 992	6 287 477
10	418 398	6 287 930

Planering och genomförande av exakt placering av vindkraftverk, vägdragning och övriga detaljer i infrastrukturen ska fastställas efter samråd med tillsynsmyndigheten. I planeringen ska även ljudberäkningar ingå. Ljudberäkningen ska baseras på den typ av verk som ska etableras och till beräkningen ska sökandena redovisa om en eventuell effektreglering är nödvändig som skyddsåtgärd för att innehålla villkor 7 (40 dB (A) vid bostäder).

BAKGRUND

Efter ansökan från Statkraft Södra Vindkraft AB (bolaget) lämnade Miljöprövningsdelegationen (MPD) i Kronobergs län bolaget tillstånd, att under en tid om 35 år från det att tillståndet tas i anspråk, uppföra och driva gruppstation för vindkraft med högst 12 vindkraftverk. MPD förenade tillståndet med ett antal villkor, bl.a. om verkens placering och buller från verksamheten. Ett av villkoren i MPD-beslutet är villkor om ställande av säkerhet med följande lydelse:

”Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder om 300 000 kronor per vindkraftverk, genom säkerhet från bank eller annat kreditinstitut. Säkerheten ska byggas upp under en tjugoårsperiod och årligen under verkens livslängd indexuppräknas enligt nedan.

En första avsättning om 50 000 kr ska ske innan vindkraftverken tas i drift. Bolaget ska genom årliga avsättningar om lägst 12 500 kronor jämte index upparbeta ett belopp per vindkraftverk om 300 000 kronor plus index. Även de tidigare gjorda avsättningarna ska indexuppräknas, varvid eventuell indexhöjning årligen ska avsättas utöver den årliga inbetalningen.

Indexeringen ska ske enligt Konsumentprisindex - totalindex med 1980 som basår - där basbeloppet ska vara anpassat till indextalet med tidpunkten för driftstart. Ränta på kontot tillgodoräknas bolaget och kan jämka indexbeloppet med motsvarande belopp. Bolaget ska årligen lämna uppgifter till länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten som visar att ovanstående belopp avsatts som säkerhet. Tillståndets giltighet är beroende av att säkerhet ställs.”

MPD:s beslut har nu överklagats till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Statkraft Södra Vindkraft AB (bolaget) har yrkat att villkoret om ekonomisk säkerhet får följande lydelse:

”Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 300 000 kr för varje vindkraftverk. Säkerhet ska ställas för varje verk för sig, men säkerheten ska kunna tas i anspråk för återställning av parken i dess helhet utan beloppsbegränsning till varje verk. Säkerheten ska ställas med lika stora delar tionde, femtonde och tjugonde året efter det att vindkraftsparken tagits i bruk. Det vid varje tid aktuella säkerhetsbeloppet för varje vindkraftverk ska under verkets livstid indexberäknas efter konsumentprisindex, där året för denna dom utgör bas.”

Som grund för sitt yrkande har bolaget anfört följande. Miljöprövningsdelegationens villkor om säkerhet blir dels onödigt omständligt att hantera, dels innebär det att

säkerheten byggs upp onödigt tidigt. Bolagets förslag överensstämmer med det villkor som bolagets systerbolag, Statkraft SCA Vind AB, har fått föreskrivet i sina nyligen lagakraftvunna tillstånd till stora vindkraftparker i Jämtland och Västernorrland och som därmed också har accepterats i praxis (se mål nr M 824-11, M 825-11 och M 847-11 från den 23 november 2011) samt Miljööverdomstolens dom den 10 november 2009 i mål nr M 5960-08. Högsta domstolen har genom sin dom den 1 juni 2011 i mål nr T 5420-08 slagit fast att tillståndsmyndigheten vid sin tillståndsgivning i allmänhet inte har anledning att bestämma vilken form säkerheten ska ha.

Övriga klaganden har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva MPD:s beslut och förbjuda vindkraftsparken.

Börje Arnqvist har tillagt i huvudsak följande. De som bor i Källshult Boda vill, med tanke på det stora naturvärde som finns runt sjöarna, inte ha några vindkraftverk i området. Han ifrågasätter att vindförhållandena i området är tillräckliga för att det ska vara lönsamt med vindkraft. En alternativ placering av verken skulle kunna vara utmed vägen Torpa Skeen. En sådan placering skulle medföra en betydligt mindre åverkan på naturen med tanke på väg och ledningsdragning.

Kaja Leesment, Bjarne Schytte, Susanne Smith Schytte, Lisbeth Ahl, Thomas Ahl, Eva Rose Rechnagel, Søren Rechnagel, August Rose Rechnagel, Anton Cornelius Rechnagel och Emilie Rose Rechnagel har tillagt i huvudsak följande. En rapport från Aalborgs Universitet om lågfrekvent buller från stora vindkraftverk visar att stora vindkraftverk avger förhållandevis mer lågfrekvent ljud än mindre verk. Vidare anges i rapporten att ljudet från olika verk kan skilja flera decibel beroende på typ, modell och höjd på verken och att, för att säkra att de resta verken håller riktvärdet för buller, det därför är viktigt att man har säkerhetsmarginaler på någon decibel. Eftersom varken typ, fabrikat eller den exakta höjden för verken är känt, är det omöjligt att beräkna bullret. Vidare kan höjden vara från 150 m till 180 m och rotordiametern kan variera mellan 80 - 115 m. Det framgår inte heller om rotationen är synkron eller asynkron. När det gäller vindkraftverk med en höjd på upp till 180 m, kan en miljökonsekvensbeskrivning avseende landskapsbilden göras först när varje verks exakta placering är känd. Påverkan på landskapsbilden kan variera starkt beroende på var de enskilda verken placeras i förhållande till

varandra och vilken inbördes höjd de har i förhållande till mark, träd och andra element i landskapet. Det är särskilt angeläget att landskapsbilden vid sjöarna Källshult och Boda, som idag används flitigt som fritidsområde av många av de närboende, inte påverkas negativt. Länsstyrelsen har inte bedömt påverkan på landskapsbilden. Det saknas uppgifter om avstånd från verken till de enskilda husen, var dragning av servicevägar och ledningar kommer att göras, vilka delar av skogen som kommer att bli upplysta om natten och var man kommer att se verkens blinkande röda ljus. Det är mycket troligt att vindkraftverken inte blir lönsamma till följd av de marginella och skiftande lokala vindförhållandena. Om säkerheten ska byggas upp under en tjugoförårsperiod är det, med tanke på de fallande elpriserna - till följd av den ökande utbyggnaden av förnybar energi i hela Europa, troligt att bolaget inte kommer att kunna ställa tillräcklig säkerhet för återställningsåtgärder. Säkerheten bör ställas före igångsättning.

Gudrun Sort Østergaard och Jens Jörgen Østergaard har tillagt i huvudsak följande. Ansökningens omfattning har ändrats markant sedan bolagets första utkast sattes ut. Den radikala ökningen av vindkraftverkens höjd har en stor betydelse för anläggningens visuella och akustiska påverkan på det omgivande landskapet. Att den reviderade miljökonsekvensbeskrivningen inte har kommunicerats, strider mot gällande bestämmelser och allmänna demokratiska principer. Miljöprövningsdelegationen åsidosätter sjöområdets natur- och rekreationskvaliteter. Området vid Källshultsjön och Bodasjön har i andra sammanhang, av länsstyrelsen klassificerats som ett område av värdeklass II, dvs. ett område med "mycket stora naturvärden" (se länsökolog Ingvar Nilssons yttrande den 18 mars 2003 i miljö- och byggnämnden i Ljungby kommuns mål dnr 212/03 angående förhandsbesked för nybyggnad av fritidshus på fastigheten Källshult 1:19). Det är paradoxalt och helt oacceptabelt att man kan tillåta att en gigantisk industrianläggning som medför betydande miljökonsekvenser för ett närliggande område, som har bedömts vara särskilt värt att bevara. Ska uppförandet av vindkraftsparken genomföras, bör det åtminstone krävas att den placeras så långt bort från sjöområdet att dess karaktär som ett område med "mycket stora naturvärden" kan anses bibehållet. Istället för att använda närmsta bostad som gräns för tillåten bullernivå bör därför istället närmsta strandkant användas som gräns. Den markanta ökningen av vindkraftverkens storlek medför en

markant ändring av den utsända ljudbilden, med en väsentlig ökning av framför allt lågfrekvent buller. Erkända forskare i både Danmark och Sverige pekar på en hittills förbisedd negativ effekt på människor och djur från lågfrekvent buller (se bl.a. Henrik Møller och Christian Sejer Pedersen, "Ny rapport om støj fra vindmøller", 2010, Aalborg). Det pågår en dialog mellan forskare och myndigheter angående en skärpning av nuvarande bullergräns. Om den aktuella anläggningen godkänns, är det troligt att verken avger buller som inom kort kommer att stå i strid med reviderade myndighetskrav och som kommer att vara tekniskt och ekonomiskt orealistiskt att modifiera.

Allan Sørensen och Mathilde Sørensen har tillagt i huvudsak följande. Bolaget har lämnat oriktig information om deras vetenskap om Prosperous projekt Byholma. På fråga från länsstyrelsen angående ljudbilden med flera vindkraftsparker nära varandra, svarade bolaget att de inte kände till Prosperous projekt Byholma vid dåvarande tidpunkt. Jacob Falkman från Prosperous har vid informationsmöte om vindkraftsparken Byholma uppgett att Prosperous köpt vindmätningar från Södra Statkraft. Det vore väl enkelt att kontrollera om vindmätningarna inför Byholmaparken kommer från Södra Statkraft. Om bolagen låtsas att de inte känner till varandras projekt, finns det risk för att den samverkande effekten från parkerna glöms bort och drabbar de närboende. Det lågfrekventa ljudet ökar med storleken på verken. Aktuell forskning visar att lågfrekvent ljud påverkar människors hälsa negativt. Lågfrekvent ljud stressar människokroppen. Idag mäter man buller i dB(A), som inte tar med lågfrekvent ljud. Man borde istället mäta i dB(C) så att man får med lågfrekvent ljud. Bullergränsen bör finnas vid tomtgräns istället för vid husknuten. Det är inte säkert att vistelseplatsen utomhus är precis vid husknuten. Den värdefulla tystnaden är snart en bristvara även på landbygden. Det är skrämmande att bolagen alltid ligger väldigt nära gränsvärdet redan i sina beräkningar. Verkligheten är oftast värre än beräkningarna. Existerande vindkraftverk i Hishult överstiger maxvärdena för ljud, men de snurrar ändå. Det bör alltid finnas en säkerhetsmarginal, så att gränsvärdet inte överskrids om den verkliga bullernivån inte stämmer med beräkningarna. De anser det lågfrekventa ljudet från Skäckarpsparken inte ska få överstiga 20 dB, vilket är gränsvärdet i Danmark. Verkens exakta placering, dess modell och höjd måste anges, då dessa faktorer har betydelse för ljudbilden samt risken för

isbildning. Ju högre verk, desto mer risk för isbildning. Risken för/konsekvenserna vid/åtgärder mot och vid isbildning och brand måste utredas. Det framgår inte vem som är ansvarig om en olycka inträffar. De undrar vilka begränsningar som ett säkerhetsavstånd från vindkraftverken kan ge upphov till. Om det måste uppföras vindkraftverk, borde de placeras i industrimiljöer där de passar bättre in. I Vindkraftshandboken anges att vindkraftverkens högteknologiska natur oftast passar bra i levande industrimiljöer och moderna hamnmiljöer och påverkar dess kvaliteter och landskapsaspekter i mindre grad, då dessa upplevs som levande, rörliga, kaotiska och kontrastrika (se Vindkraftshandboken, 2009, s. 46-47). Området för Skäckarpsparken är varken en levande industri- eller hamnmiljö, inte heller rörlig eller kaotisk. Det är landskapets karaktär som idag lockar boende och turister till området. De vill inte att utsikten i området förstörs av vindkraftverk.

Carlos Lysebring och Christina Lysebring har tillagt i huvudsak följande. Länsstyrelsen har vid sin bedömning inte tagit ställning till maskindirektivet. Enligt maskindirektivet ska alla förutsägbara risker elimineras oavsett storlek under hela maskinens längd. Om säkerhetsavståndet från verket inte uppges av tillverkaren, gäller enligt praxis ett avstånd om fem gånger rotordiametern (se IEA, Task 19:s slutrapport, 2009), där man är skyldig att se till att personer inte vistas. Vestas verk V90-V100 har exempelvis 400 m i säkerhetsavstånd. Med placeringen av vindkraftverken enligt ansökan, kommer man inte att kunna uppfylla gällande bestämmelser och bolaget skulle ägna sig åt olovlig verksamhet. För att en maskin ska kunna slutbesiktas och få utfärdad slutlig CE-märkning och tas i drift, måste bestämmelserna i maskindirektivet uppfyllas. I Hishult vintern 2009 - 2010, träffades hästar av is som lossnat från rotorbladet och slungats iväg 800 m från vindkraftverket. Den största upphittade isklump som lossnat från ett vindkraftverk vägde 10 kg. Olycksrisken ökar markant i länder med kallt klimat, som Sverige. Christina Lysebring driver en ridskola. Verksamheten kommer att skadas av allt för närbelägna vindkraftverk som dels stör med buller, dels skadar verken naturupplevelsen som många av deras kunder uppskattar. Många av deras kunder har sökt sig till dem på grund av den lugna och sköna miljö som finns där idag. De motsätter sig vindkraftverk närmre ridskolan än tjugo gånger verkens totalhöjd. De vill kompenseras för eventuellt elevbort-

fall. De har även planer på att utöka verksamheten med ridläger. Naturupplevelsen är extra viktig vid ridläger.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har fått tillfälle att yttra sig över bolagets yrkande om ställande av säkerhet och har beträffande denna fråga anfört följande.

Beslutstexten avseende ekonomisk säkerhet kan ges följande lydelse:

”Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder om 300 000 kr per vindkraftverk. Säkerheten ska byggas upp under en tjugofemårsperiod och årligen under verkens livslängd indexuppräknas enligt nedan.

En första avsättning om 50 000 kr ska ske innan vindkraftverken tas i drift. Bolaget ska genom årliga avsättningar om lägst 12 500 kronor jämte index upparbeta ett belopp per vindkraftverk om 300 000 kronor plus index. Även de tidigare gjorda avsättningarna ska indexuppräknas, varvid eventuell indexhöjning årligen ska avsättas utöver den årliga inbetalningen.

Indexeringen ska ske enligt Konsumentprisindex - totalindex med 1980 som basår - där basbeloppet ska vara anpassat till indextalet med tidpunkten för driftstart. Eventuell ränta på kontot tillgodoräknas bolaget och kan jämka indexbeloppet med motsvarande belopp. Bolaget ska årligen lämna uppgifter till länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten som visar att ovanstående belopp avsatts som säkerhet. Tillståndets giltighet är beroende av att säkerhet ställs.”

I målen M 824, M 825-11 och M 847-11 prövas inte utformningen av den ekonomiska säkerheten, varför domsluten inte kan anses utgöra praxis för ekonomiska säkerheter. Länsstyrelsen anser att återställningskostnader uppstår så snart anläggningsarbetet påbörjas och verken ska uppföras, därför ska en uppbyggnad av säkerheten påbörjas redan när tillståndet tas i anspråk. Länsstyrelsen anser att säkerheten ska vara knuten till varje vindkraftverk, beloppet för varje vindkraftverk ska vara tillräckligt för att montera ned varje vindkraftverk och återställa platsen. Anser bolaget att det finns ett behov att använda säkerheten för flera vindkraftverk för att montera ned ett vindkraftverk, är den ekonomiska säkerheten för lågt ställd och borde rimligtvis höjas. Länsstyrelsens föreslagna ändring av villkoret tydliggör att formen för den ekonomiska säkerheten är öppen. Huruvida den form som bolaget sen väljer är godtagbar eller inte får prövas av tillståndsmyndigheten i enlighet med miljöbalkens regler. Vad gäller konsumentprisindex med basår 1980, tolkar länsstyrelsen det som att bolaget och MPD menar samma sak. Att ange konsumentprisindex med basår 1980 är bara ett förtydligande om vilken serie som ska användas vid indexberäkning.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser, utöver vad som anges nedan, framgår av det överklagade beslutet.

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att upphäva det överklagade tillståndsbeslutet på formella grunder. Domstolen anmärker vidare att ersättningsfrågor inte kan regleras inom ramen för detta mål. Vad gäller prövningen i sak gör domstolen följande bedömning.

Tillåtlighet och lokalisering, m.m.

Den valda placeringen av den ansökta vindkraftsparken ligger inom ett område som i kommunens vindkraftsplan, tillägg till översiktsplan, har ansetts vara lämpligt för vindkraft. En översiktsplan är inte juridiskt bindande, men tillmäts i praxis stor vikt vid bedömningen av lokaliseringsfrågor.

I målet har såväl den föreskrivna bullernivån som förutsättningarna för beräkningen av buller ifrågasatts.

Enligt villkor 7 i det överklagade beslutet har Statkraft Södra Vindkraft AB en skyldighet att innehålla en bullerbegränsning om 40 dB(A) vid bostäder. Denna nivå har i praxis föreskrivits som begränsningsvärde för vindkraftsverksamhet. Domstolen finner utifrån den nyligen av Naturvårdsverket/Vindval utgivna syntesrapporten 6497 "Vindkraftens påverkan på människors intressen" att den ekvivalenta ljudnivån 40 dB(A) i sig fortfarande får anses utgöra tillräckligt skydd mot icke-acceptabel påverkan på människors välbefinnande, såsom sömnstörningar, och att risken för förekomst av infraljud inte anses vara av betydelse för verk upp till nu aktuell storlek.

Vissa bostäder i Skäckarp och Boda har i bolagets MKB beräknats erhålla bullernivåer mycket nära 40 dB(A), utan marginal till eventuell beräkningsosäkerhet. Visserligen kan visst utrymme för bullerbegränsning genom nedskrivning av effekten vara möjlig, jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 27 april 2012, M 8512-11. I det nu överklagade tillståndet medges dock att verken placeras närmare bebyggelse. Någon beräkning av bullernivåerna för de lokaliseringar som då blir aktuella finns inte i ansökan eller i miljökonsekvensbeskrivningen. Med tanke på att margi-

nalerna till villkorsnivån i beräknade positioner redan är små, kan vid en placering av verken närmare bostäder de redovisade bullerberäkningarna - och utgångspunkten för prövningen - komma att bli missvisande. Domstolen anser därför att sökanden inte har visat att angiven villkorsnivå med säkerhet kan innehållas vid en sådan ändrad lokalisering. Bristen är emellertid inte större än att den kan läkas genom villkor om en viss begränsning av möjligheten att placera vissa verk närmare bebyggelse än vad som har beräknats i miljökonsekvensbeskrivningen. Genom att stora ytor kvarstår för omplacering av flertalet verk inom parken och även placering längre från bebyggelse för de angivna verken, begränsas sökandens möjlighet till flexibel lokalisering endast marginellt, men det sker till vinsten av ökad säkerhet i bedömningen att verksamheten inte kommer att ge upphov till störningar utöver vad som enligt fastlagd praxis får accepteras.

I tillståndet är inte typen av verk närmare preciserat, och de i beräkningsunderlaget angivna verkstyperna får ses som exempel. Det ankommer på verksamhetsutövaren att, innan det slutliga valet av typ och modell av verken görs, förvissa sig om att valda vindkraftverk verkligen kommer att rymmas inom det i tillståndet angivna villkoret för buller, även med beaktande av de ytterligare beräkningsosäkerheter som tillgängliga beräkningsmodeller kan vara behäftade med och de svårigheter som kan finnas när det gäller att genom immissionsmätningar belägga villkorsefterlevnaden. Därför bör villkor 2 innehålla formuleringen från Miljöprövningsdelegationens beslut om samråd med tillsynsmyndigheten. Domstolen vill också påtala det angelägna i att det kommande kontrollprogrammet utformas på sådant sätt och att det genom en aktiv tillsynsverksamhet tillses, att de angivna bullervärdena verkligen innehålls.

Vad klagandena har anfört i övrigt beträffande tillåtlighet, krav på skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått föranleder inte mark- och miljödomstolen att göra någon annan bedömning än den som MPD har gjort.

Ekonomisk säkerhet

För att en säkerhet ska vara betryggande måste den dels uppfylla kriterierna för att kunna betraktas som en säkerhet, dels vara tillräcklig för att säkerställa sitt ändamål. En säkerhet bör inte vara större än vad som behövs. En utgångspunkt bör vara att

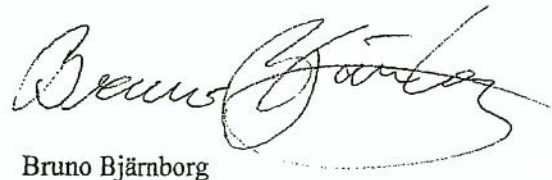
säkerheten tillåter att så mycket kapital som möjligt blir kvar hos verksamhetsutövaren. (Prop. 2006/07:95, s. 110). Med tanke på syftet med säkerheten, att se till att eventuella återställningsåtgärder ska bäras av verksamhetsutövaren och inte av skattekollektivet, saknas det skäl att villkora att Statkraft Södra Vindkraft AB ställer hela säkerheten innan driftstart. Eftersom kostnader för att avhjälpa miljöskador eller andra återställningsåtgärder kan uppstå redan i anläggningsfasen, bör bolaget dock ställa tillräcklig säkerhet redan före det att vindkraftverken tas i drift. Bolagets yrkande att säkerheten ska börja ställas först det tionde året efter det att vindkraftsparken tagits i bruk ska därför avslås. Något skäl i övrigt att ändra det som har beslutats om säkerheten som sådan har inte kommit fram.

Enligt praxis bör frågan om säkerhetens form lämnas öppen, så att tillståndshavaren kan välja form när han/hon genom tillståndsvillkoren har fått klart för sig hur stor säkerheten ska vara och när den ska ställas. Huruvida den form tillståndshavaren väljer är godtagbar får prövas i samband med prövningen av dess godkännande. (NJA 2011 s. 296.) Det finns sålunda skäl för att, vilket även länsstyrelsen och bolaget är överens om, låta lydelsen ”genom säkerhet från bank eller annat kreditinstitut” utgå. Det saknas skäl för att i övrigt ändra villkoren för ställande av säkerhet.

Sammanfattningsvis finner mark- och miljödomstolen inte skäl att upphäva tillståndet för den av bolaget ansökta verksamheten eller föreskriva om ytterligare eller annorlunda villkor för verksamheten än vad som framgår av domslutet. Överklagandena ska därför i övriga delar avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)
Överklagande senast den 8 januari 2012.

Anders Bengtsson

Bruno Bjärnberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anders Bengtsson, ordförande, tekniska rådet Bruno Bjärnberg samt de särskilda ledamöterna Ingvar Carlsson och Per Storhammar. Målet har handlagts av beredningsjuristen Helena Lagstrand.

A
BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10
Aktbilaga 49

Statkraft Södra Vindkraft AB
Skogsudden
351 89 Växjö

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljö

VÄXJÖ TINGSRÄTT
3:1

INKOM: 2012-02-22
MA 707-12
AKTBIL: 10

Ink 2012-02-22

Akt: 1707/12

Aktbil: 10 rot: 3:1

**Tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 6 § miljöbalken
(1998:808)**

Verksamhetskod: 40.90

BESLUT

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Kronoberg lämnar tillstånd enligt 9 kap miljöbalken till Statkraft Södra Vindkraft AB (organisationsnummer 556785-3873) att under en tid om 35 år från det att tillståndet tas i anspråk inom redovisat område (se bilaga 1) på fastigheterna Boda 1:26, Skäckarp 1:20, 4:1, Stackarp 1:10, 1:2, 2:10, 2:11, 2:6, 4:8 och 7:1 i Ljungby kommun, uppföra och driva en gruppstation för vindkraft med maximalt 12 vindkraftverk. Verksamheten ska ha påbörjats inom 5 år från lagakraftvunnet tillstånd.

Miljöprövningsdelegationen avslår bolagets yrkande om verkställighetsförordnande.

Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder om 300 000 kronor per vindkraftverk, genom säkerhet från bank eller annat kreditinstitut. Säkerheten ska byggas upp under en tjugofemårsperiod och årligen under verkens livslängd indexuppräknas enligt nedan.

En första avsättning om 50 000 kronor ska ske innan vindkraftverken tas i drift. Bolaget ska genom årliga inbetalningar om lägst 12 500 kronor jämte index uppbeta ett belopp per vindkraftverk om 300 000 kronor plus index. Även de tidigare gjorda inbetalningarna ska indexuppräknas, varvid eventuell indexhöjning årligen ska inbetalas utöver den årliga inbetalningen.

Indexeringen ska ske enligt Konsumentprisindex – totalindex med 1980 som basår – där basbeloppet ska vara anpassat till indextalet med tidpunkten för driftstart. Ränta på kontot tillgodoräknas bolaget och kan jämka indexbeloppet med motsvarande belopp. Bolaget ska årligen lämna uppgifter till länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten som visar att ovanstående belopp avsatts som säkerhet. Tillståndets giltighet är beroende av att säkerhet ställs.

Miljöprövningsdelegationen

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	E-post	Hemsida
351 86 VÄXJÖ	Kungsgatan 8	0470-860 00	0470-862 20	kronoberg@lansstyrelsen.se	www.lansstyrelsen.se/kronoberg

BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

För verksamheten ska följande villkor gälla:

1. Om inte annat följer av villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angivit eller åtagit sig.

Anläggningsfasen

2. Planering och genomförandet av exakt placering av vindkraftverk, vägdragning och övriga detaljer i infrastrukturen ska fastställas efter samråd med tillsynsmyndigheten. I planeringen ska även ljudberäkningar ingå. Ljudberäkningen ska baseras på den typ av verk som ska etableras och till beräkningen ska sökandena redovisa om en eventuell effektregering är nödvändig som skyddsåtgärd för innehålla villkor 7 (40 dB(A) vid bostäder).
3. Den ekvivalenta ljudnivån vid byggnation av vindkraftparken får inte överstiga följande värden utomhus vid bostäder:

Helgfri mån – fre 07-19	60dB(A)
Kväll vardag 19-22	50 dB(A)
Lördag, söndag och helgdag 07-19	50 dB(A)
Lördag, söndag och helgdag 19-22	45 dB(A)
Natt	45 dB(A)
4. Bolaget ska till tillsynsmyndigheten senast en månad innan byggnads- och anläggningsarbetena påbörjas, lämna in en skriftlig arbets- och tidsplan. Av planen ska de olika byggnads- och anläggningsmomenten framgå. Tillsynsmyndigheten får möjlighet att förskriva ytterligare försiktighetsåtgärder för byggnads- och anläggningsarbetet.
5. Bolaget ska senast en månad efter det att anläggningsarbetena är slutförda anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Efter att vindkraftverket är uppfört ska monteringsytor, uppställningsplatser och liknande anpassas till vad som krävs för service och underhåll av vindkraftverken. Hur anpassningen ska utföras bestäms i samråd med tillsynsmyndigheten.

Utformning

6. Totalhöjden får inte överstiga 180 meter från marknivå. Samtliga verk ska ges enhetlig utformning och diskret färgsättning.

Buller och skuggningar

7. Den ekvivalenta bullernivån utomhus vid bostäder får på grund av vindkraftverken inte överstiga 40 dB(A) ekvivalent bullernivå.

Den ekvivalenta bullernivån ska kontrolleras genom mätning eller beräkning. Den närmare utformningen av mätningarna ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och anges i kontrollprogram enligt villkor 13.

8. Maximala antalet timmar med faktisk rörlig skugga vid bostäder på grund av vindkraftverken får inte överstiga 8 timmar per år.
9. Hindersbelysning ska avskärmas och regleras ner till lägsta tillåtna intensitetsnivå om sådana möjligheter medges enligt Transsportstyrelsens föreskrifter.

Kemiska produkter och avfall

10. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras på sådant sätt att spridning ut i omgivningarna inte kan ske. Förvaring ska ske på kemikalieresistent, täta underlag utan golvbrunnar eller andra avlopp, belägna under tak. Flytande eller vattenlösliga produkter ska förvaras inom invallning. Invallningen ska minst rymma den största behållarens volym plus 10 % av summan av övriga behållares volym. Kemikalier som kan reagera häftigt med varandra ska förvaras åtskilda.

Avveckling

11. Verksamheten ska anses vara nedlagd om elproduktion inte bedrivits under en sammanhängande tid av ett år efter det att kommersiell drift har påbörjats.
12. När verksamheten, det vill säga driften av ett eller flera vindkraftverk, slutligen upphör ska bolaget skriftligen meddela tillsynsmyndigheten tidpunkten för detta. Inom sex månader från den meddelande tidpunkten ska bolaget till tillsynsmyndigheten redovisa en plan för hur och inom vilken tid vindkraftverket/-en ska nedmonteras och omhändertas samt hur marken ska återställas. Planen ska godkännas av tillsynsmyndigheten.

Kontroll

13. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. Kontrollprogrammet ska gälla såväl under

BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

anläggningsfas som under driftfas. Förslag till kontrollprogram ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet vunnit laga kraft.

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 19 kap. 5 § pkt 8 miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva närmare villkor om vägdragning, kabel-/ledningsdragning eller placering av vindkraftverk och transformatorstation.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljöprövningsdelegationen avslår yrkandet om verkställighetsförordnande. Tillståndet får därför tas i anspråk först när det vunnit laga kraft men det ska tas i anspråk senast inom fem år från det att beslutet vunnit laga kraft. Den tid inom vilken arbetena ska vara utförda bestäms till tio år från det att beslutet vunnit laga kraft.

¹⁾ Beteckningar för verksamhet definieras i bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

TIDIGARE BESLUT

Anläggningen är helt ny

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Bakgrund

Syftet med parken är att producera miljövänlig el. Ett enskilt verk i området kommer att kunna producera 5,5-7 GWh el per år, vilket motsvarar hushållsel för drygt 1000 hushåll. En etablering nära förbrukarna ger lägre överföringsförluster vid distributionen.

Ansökan och yrkanden

Statkraft Södra Vindkraft AB (bolaget) ansöker om tillstånd enligt Miljöbalken till att i Ljungby kommun, Kronobergs län, uppföra och driva en vindbruksanläggning. Anläggningen omfattar maximalt 12 vindkraftverk, med en totalhöjd om högst 180 meter.

Bolaget hemställer vidare att Miljöprövningsdelegationen beslutar:

- Att tiden för igångsättande av de med ansökan avsedda miljöfarliga verksamheterna bestäms till tre (3) år från det att tillståndet tagits i anspråk genom att anläggningsarbetena påbörjats och,

- Att tillståndet, enligt 22 kap. 28 § 1 st Miljöbalken, får tas i anspråk även om tillståndet inte har vunnit laga kraft.

Bolaget föreslår att följande villkor ska gälla för verksamheten (slutligt yrkande):

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgivit eller åtagit sig i ansökan, tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen.
2. Vindkraftverken ska ges en enhetlig utformning och färgsättning.
3. Vindkraftverken ska förses med hindermarkering enligt Transportstyrelsens anvisningar. Bolaget ska i sina kontakter med Transportstyrelsen verka för att hindermarkeringen utformas så att störningen på omgivningen minimeras. Byggstart ska anmälas till Transportstyrelsen senast 30 dagar innan respektive torn reses.
4. Vägar, fundament, el- och fiberkabel ska anläggas på ett sätt som i möjligaste mån begränsar skador på natur- och kulturvärden.
5. Innan vindkraftverken tas i drift ska varningsskyltar sättas upp med information om risk för nedfallande is. Utformningen och placeringen av skyltarna ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
6. Under både anläggnings- och driftskedena ska etableringsområdet hållas i ordnat skick och städad med avseende på byggnadsmaterial och avfall.
7. Markytor som nyttjas temporärt under anläggningstiden, såsom upplags- och uppläggningsplatser, ska återställas efter det att verken har tagits i drift.
8. Buller från vindkraftverken ska begränsas så att det inte ger upphov till en högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostadshus än 40 dB(A). Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan påverka bullernivån eller om det framkommit berättigade klagomål. Kontrollen ska ske genom mätningar och beräkningar. Vilken mätmetod som ska användas ska avgöras i samråd med tillsynsmyndigheten och framgå av kontrollprogrammet.
9. Befintliga uteplatser eller, om sådana saknas, ett område om 5 x 5 meter intill befintliga bostadshus får inte belastas med en skugga från verkens roterande rotorblad under mer än åtta (8) timmar per kalenderår och maximalt 30 minuter per dygn.
10. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras och förvaras så att spill och läckage inte riskerar att förorena mark, ytvatten eller grundvatten.

11. Tillståndshavaren ska till tillståndsmyndigheten inkomma med en beräkning av återställningskostnaden samt ett förslag till lämplig ekonomisk säkerhet inom 15 år från det att tillståndet togs i anspråk.

Innan verkställighetsförordnandet tas i anspråk ska bolaget ställa säkerhet med 120 000 kronor. Denna säkerhet ska gälla för tiden från det att verksamheten påbörjas intill dess att tillståndet i dess helhet har tagits i anspråk. Säkerheten får utgöras av pant eller borgen och ska prövas av Miljöprövningsdelegationen.

12. Förslag på kontrollprogram ska senast tre månader efter det att detta tillstånd tagits i anspråk inlämnas till tillsynsmyndigheten. Utformningen av kontrollprogrammet ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
13. Senast 12 månader innan vindkraftverken (enstaka eller alla) permanent tas ur drift ska en plan för avveckling av den berörda verksamheten ges in till tillsynsmyndigheten. Av anmälan ska även framgå vilka åtgärder som bolaget avser att vidta för att återställa området. Tillsynsmyndigheten ska godkänna anmälan innan åtgärderna påbörjas. Senast 24 månader efter respektive vindkraftverks nedmontering ska återställningen vara slutförd.

Bolaget hemställer att Länsstyrelsen med stöd av 22 kap 25 § tredje stycket jfr med 19 kap 5 § Miljöbalken överlåter åt tillsynsmyndigheten att för villkor 5, 11 och 12 vid behov meddela närmare föreskrifter om försiktighetsmått och ekonomisk säkerhet.

Syftet med att ansöka om ett tillstånd för en flexibel layout är att skapa förutsättningar för att kunna förena strävan efter att minimera anläggningens påverkan på människors hälsa och miljön med ambitionen att maximera produktionen av förnyelsebar el. Hela projektområdet har delats in i fyra typer av delområden; röda, gula, gröna och blåstreckade områden. I de blåstreckade områdena kommer vindkraftverken att placeras. De röda områdena ska undantas från anläggningsetablering. De områden som benämns som röda områden är bland annat naturområden med höga naturvärden, nyckelbiotoper, biotopskydd i enlighet med de uppgifter som fanns vid tiden för MKB.

Ärendets handläggning

Ansökan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning inkom till Länsstyrelsen den 24 juni 2010. Efter komplettering kungjordes ansökan i tidningen Småläningen den 19 augusti 2011. Yttranden har inkommit från Energimyndigheten, Henrik och Elisabeth Gustafsson, Annette Juhl, Finn Lodsgaard, Lisbeth Ahl, Eva och Thomas Bauer, Jacob Bro Eriksen, Bjarne Schytte och Susanne Smith

BESLUT
Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

Andersen, Mathilde Sörensen, Thomas Ahl, Försvarsmaktens Högkvarter, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Kronobergs distrikt, E.ON Elnät Sverige AB, Sydvatten, Pia Johansson med familj, Dag och Sinikka Liljekvist, Thomas Ahl, Sören Rechnagel, Anton Cornelius Rechnagel, August Rose Rechnagel, Emilie Rose Rechnagel, Eva Rose Rechnagel, Else Gundorph Birch-Rasmussen, Carlos Lysebring, Kommunstyrelsen i Ljungby kommun, samt från Miljö- och byggnämnden i Ljungby kommun.

Orientering

Lokalisering

Projektområdet är beläget strax NO om Torpa i Ljungby kommun. Totalt omfattar det arrenderade området ca 600 ha och berör följande fastigheter: Boda 1:26, Skäckarp 1:20, 4:1, Stackarp 1:10, 1:2, 2:10, 2:11, 2:6, 4:8 och 7:1. Bolaget anser att ansökan måste prövas utifrån perspektivet att den exakta utformningen av parken inte går att göra förrän upphandlingen av verken är avslutad.

Planbestämmelser

Det aktuella området ligger inom ett av de utpekade områdena som är lämpliga för vindbruk enligt Ljungby kommuns tillägg till översiktplan.

Riksintressen och skyddade områden

Inom det aktuella området finns inga naturreservat eller andra skyddade områden. Inom en radie av 2 km återfinns dock fyra Natura 2000-områden.

Bolagets redovisning

Allmänt

Statkraft Södra Vindkraft AB ägs av Statkraft AS och Södra Skogsägarnas ekonomiska förening. Syftet med parken är att producera miljövänlig el. Ansökan omfattar miljötillstånd för uppförande och drift av vindkraftverk samt därtill hörande verksamheter såsom anläggande av tillfälliga och permanenta servicevägar och uppställningsplatser, kabeldragning, anläggning av transformatorstationer samt vid behov drift av mobil betongstation och mobilt krossverk.

Verksamhetsbeskrivning

Den installerade effekten kommer att vara 2-3 MW per verk. Vindkraftverken kommer att ha en totalhöjd på maximalt 180 meter. Navhöjden kan variera mellan 100 och 150 meter och rotordiameter mellan 80 och 115 meter. Effekten kommer att ligga mellan 2-3MW. Den totala elproduktionen kommer att ligga på

ca 60-80GWh el per år. Verken kommer att förankras med gravitationsfundament eller med bergsfundament. Vid varje vindkraftverk kommer en permanent uppställningsplats för kranar att anläggas. Under byggtiden behöver eventuellt även tillfälliga uppställningsplatser för byggaracker, fordon och liknande anläggas. I första hand kommer befintliga skogsbilvägar användas. Viss nybyggnation kommer att krävas samt förbättring av vissa befintliga vägar. Anläggningen ansluts till elnätet via ett icke koncessionspliktigt nät, som förläggs inom vägområdet till respektive vindkraftverk. Troligen placeras en kopplingsstation utmed Skäckarpsvägen, från kopplingsstationen förläggs en anslutningsledning inom vägområdet utmed Skäckarpsvägen till E.ONs befintliga regionställverk i Skeen. Vindkraftverk över 150 meter ska hindermarkeras med vitt blinkande högentensivt ljus.

Buller och skuggor

I stora drag ger utbredningen av ljudet kring ett enskilt vindkraftverk av aktuell storlek ett avstånd på ca 700-800 meter till bostad för att klara 40 dB(A). Beräkningsmodellen baseras på öppen terräng och en medelvind på 8 m/s som samtidigt blåser från alla håll mot en ljudkänslig punkt samtidigt. Sammanfattningsvis bedömer bolaget att den ljudmodellering som görs ger en bra bild av hur ljudet utbreder sig kring vindparken. Etableringsfasen för vindbruksanläggningen kommer att pågå under ett antal månader. Buller inom anläggningsområdet kommer att uppfylla Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2004:15 om buller från byggplatser.

Beräkning av skuggtiden vid respektive störningskänslig punkt har genomförts. Vid några av de störningskänsliga punkterna överstigs skuggtiden på 8 timmar per år och den maximala skuggtiden på 30 timmar per år. Detta kommer att hanteras med hjälp av tilläggsutrustningen skuggregleringsautomatik så att antalet timmar i verkligheten hålls under 8 timmar per år och 30 minuter per dag.

Transporter och massor

Behovet av transporter för en vindkraftspark är stort under själva etableringsfasen, men relativt litet efter att verken tagits i drift. Vägbanan bör hålla en bredd om 5m, ha en dragning utan markerade krökar, krön eller svackor, samt vara bärig nog för ett axeltryck upp till ca 15 ton. Vägarna i området är lågt trafikerade. Genom avisering till berörda hushåll i förväg kan omgivningen förberedas på att arbetet kommer att innebära vissa störningar.

Landskapsbilden

Landskapsbilden förändras vid en vindkraftsetablering. Hindersbelysningen gör att verken syns vid mörker. En del av befolkningen tycker att vindkraftverken

är fula medan andra tycker att verken är relativt neutrala till utseendet. Bolaget tror att det stora flertalet människor som bor eller vistas i anslutning till en ny-etablering av ett vindkraftverk ganska snart vänjer sig. I syfte för att minska den visuella påverkan från vindkraftverken har antalet verk minskats från de 20 som ursprungligen var planerade till maximalt 12.

Miljökonsekvensbeskrivning

Samrådsredogörelse

Samrådet har genomförts i god tid och i behövlig omfattning.

Lokaliseringsutredning

Bolaget redovisar sitt tillvägagångssätt utförligt för att få fram lämpliga vindkraftsområden. I första fasen kom nästan 500 områden fram, men som efter fas 2 bara var 119 områden. Av de 119 områdena visade sig bara 33 områden som lämpliga för vindkraftsetablering. För att ett område ska anses vara lämpligt för vindkraft ska det vara bra vindförutsättningar, bra avstånd till bostäder, kommunen ska vara positiv, få motstående intressen, lönsam nätslutning. Målet med en utformning av en vindbruksanläggning är att uppnå en så hög utvinning av områdets tillgängliga vindenergiressur som möjligt. Den första layouten bestod av 20 vindkraftverk, men minskades ned till 10-12 stycken vindkraftverk då oro framfördes av de närboende. Ett nytt samråd genomfördes där en ny layout togs fram bestående av 12 större verk. Till denna ansökan har det tagits fram två resurs- och hänsynsmässigt optimerade layouter.

Nollalternativ

Ett nollalternativ beskriver en situation där en etablering av en verksamhet uteblir. En utebliven etablering innebär att ett område som är väl lämpat för etablering av vindkraft inte nyttjas. Lokalt innebär nollalternativet att påverkan i form av ianspråktaga ytor, förändring av landskapsbilden samt buller och skuggor från parken uteblir. Vid en utebliven etablering följer också att den potential anläggningen medför vad gäller att reducera skadliga emissioner, härstammas från fossila energikällor, går förlorade. Bolaget visar på att miljönyttan kommer att vara större än miljöpåverkan och därmed förkastar nollalternativet.

Omgivningspåverkan

Naturmiljö

Vid varje verk måste en yta på 2500 m² mark hårdgöras samt att väg måste dras fram till verket. Schaktning, grusning och eventuell sprängning kommer att skapa nya kantzoner som påverkar den närmaste omgivande miljön. Förändrad

BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

avrinning med diken och grova material kan dessutom påverka markfuktighet och humiditet i nära anslutning till väg och anläggningsytor. Under själva grävningssarbetet kan markomrörningen innebära en viss lokal gödslingsseffekt i mark och vatten. Vid placering av verk, anläggningsytor, kringanläggningar samt planering av vägåtgärder och ledningsdragning följs placeringsprinciperna. Totalt sett bedöms den negativa påverkan som en etablering medför bli marginell.

Bolaget kommer inför att verkens slutliga placering fastställas kommer kompletterande inventeringar att genomföras så att de i MKB:ns tredje kapitel redovisades principerna för anläggningsetablering säkerställs.

Fågel

Inventering av rovfåglar visar att det endast är ormvråk som vistas frekvent i området, dock har det inte återfunnits någon boplat. Andra rovfåglar noterades men inga häckplatser konstaterades. Skogshöns så som tjäder och orre påträffades inom området men inga spelplatser kunde dock beläggas för dessa arter. Naturinventeringen visade att området idag är synnerligen påverkat av skogsbruk och har en hög andel kala ytor och ungskog.

Fladdermöss

Fladdermusinventeringen visar att en etablering av vindkraftverk endast bedöms medföra en marginell påverkan på förekommande populationer. Utredningen visar att det sannolikt inte förekommer några sällsynta eller rödlistade arter av fladdermöss inom området

Transporter

Transporterna kan delas upp i olika delar; transport för väg- och vindkraftsbyggnation, transport av vindkraftverk, personaltransporter och servicetransporter. Antagande har gjorts att ny väg uppgår till 850 m och upprustad väg 8 500 m. Vägbanan bör hålla en bredd om 5 m, ha en dragning utan markerade krökar, krön eller svackor samt vara bärig nog för ett axeltryck upp till ca 15 ton. 11 000 transporter med lastbil enkel väg kommer att ske under byggtiden.

Vägen genom biotopskyddsområdena 2009:1396 och 2009:1452 är av gott skick. Den nuvarande vägens körbana är ca 4 m bred och med diken om ca 1,5 meter på varje sida. Skogsstyrelsen har gjort bedömningen att den aktuella vägsträckan bör kunna breddas och förstärkas utan att skada naturmiljön i de angränsande biotopskyddsområdena. Inga åtgärder kommer dock att vidtas utan att först föregås av samråd med och klartecken från, Skogsstyrelsen.

Vägnätets utbredning och vilka åtgärder som måste vidtas kommer att samrådats med tillsynsmyndigheten i samband med att anläggningens slutliga layout fastställs. Bolaget eftersträvar massbalans i området.

Transporterna av vindkraftverken måste planeras nog i förväg och sker under dispens från och i samverkan med Trafikverket. Genom avisering till berörda hushåll i förväg kan omgivningen förberedas på att arbetet kommer att innebära vissa störningar. Husbehovstäkt för grus kommer inte att nyttjas. Vägbyggnadsmaterial kommer så långt möjligt att köpas från lokala entreprenadföretag.

Utsläpp till mark och vatten

Utsläpp kan orsakas av till exempel hydrauloljeläckage och läckage av oljor och smörjmedel till växellådor, transformatorer och liknande. Några utsläpp till vatten kommer inte att ske. Eigenkontroll och beprövad teknik ska se till att läckage inte uppstår. Saneringsutrustning kommer att finnas till hands för att minimera skador om så ändå skulle ske.

Utsläpp till luft

Under vindkraftverkets tekniska livslängd är således relativt sett annan energiproduktion utsläppen helt försumbara. God planering och kostnadskontroll ska bidra till att hålla nere antalet transporter och maskintimmar så långt möjligt.

Avfall och kemikalier

Mindre mängder med avfall kan uppstå i verksamheten. Riskerna för skador på miljön är små. Krav kommer att ställas på entreprenadföretag och leverantörer för att minska risken för brister i avfallshanteringen. Inom verksamheten kommer ingen kemikaliehantering av betydelse att ske.

Friluftsliv och turism

Möjligheterna till friluftsliv påverkas inte av en vindkraftsetablering. I närheten av ett verk är ljudnivån dock högre än 40 dB(A) även om det dominerade ljudet alltjämt är det aerodynamiska som påminner mycket om det naturliga som råder i samma miljö när det blåser. Jakten påverkas inte utöver att vissa försiktighetsmått gällande skjutriktningar ska vidtas i direkt anslutning till verken.

Kulturmiljö

En arkeologisk utredning och en kulturmiljökonsekvensbeskrivning har utförts på området. Utredningarna visar att det återfanns ett antal torplämningar och sentida röjningsrösen. Ett av röjningsrösen klassas som fornminne. Fornminnen kommer inte att inkluderas i anläggningsetableringen. Noggranna förberedelser och ett varsamt arbetssätt kommer att tillämpas för att minimera eventuella ingrepp i sentida lämningar. Om något objekt berörs kommer erforderlig tillståndsprövning enligt Lagen om kulturminnen m.m. genomföras.

Landskapsbild

Landskapsbilden förändras av en vindkraftsetablering. Hur vindkraftverken upplevs är subjektivt. Området för vindkraftsparken kan beskrivas som storska-

ligt. Hindersbelysning gör att verken syns vid mörker. Transportstyrelsen föreskriver att ljusstyrkan ska minskas på det högintensiva ljuset från 100 000 cd till 2000 cd under mörker. Den vita högintensiva belysningen kommer att skärmaskas av, enligt Transportstyrelsens föreskrifter. I syfte att minska den visuella påverkan från vindkraftverken har antalet minskats från de 20 ursprungligen planerade till maximalt 12. Stora vindkraftverk i 2-3 MW-klassen har lägre rotationshastighet än mindre verk.

Buller

Ljud från vindkraftverk kan framförallt härledas till två ljudkällor, dels mekaniska och dels aerodynamiska ljud. Det aerodynamiska ljudet dominerar. Detta ljud har stora likheter med naturligt vindbrus från vegetation, vilket gör att det ofta maskeras av annat ljud. Vid marknivå rakt under vindkraftverket är ljudnivån som högst. Ljudet avtar därefter där efter med ökande avstånd från verket med ca 6 dB(A) per avståndsdubbling. Naturvårdsverket rekommenderar ett begränsningsvärde vilket innebär att ljudet från ett vindkraftverk vid bostad inte får överstiga 40 dB(A) ekvivalent ljudnivå. Etableringsfasen för vindbruksanläggningen kommer att pågå under ett antal månader. Buller inom anläggningsområdet kommer att uppfylla Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2004:15 om buller från byggplatser. Under vindbruksanläggningens drifttid är parkens layout utformad så att samtliga berörda bostäder klarar en ljudnivå om maximalt 40 dB(A).

Skuggor

Skuggor och reflexer från vindkraftverk kan uppfattas som störande. Reflexer från vindkraftverk anses numera inte vara något problem då rotorbladens konstruktion och ytbehandling minimerar sådana effekter. Beräkning av skuggtiden vid bostäder har gjorts. Om skuggningen i verklighet kommer att överstiga de rekommendationer som Boverket har satt upp kommer detta att hanteras med hjälp av tilläggsutrustning skuggregleringsautomatik så att antalet timmar i verkligheten hålls under 8 timmar per år och 30 minuter per dag. Eftersom ett flertal bostäder har träd mellan sig och den planerade vindbruksanläggningen som skymmer skuggningen är det inte säkert att den verkliga skuggningen blir lika stor som de framräknade värdena.

Miljökvalitetsnormer

Den planerade verksamheten bedöms inte försvåra uppfyllande av någon miljökvalitetsnorm.

BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

Risk och säkerhet

När vindkraftverken är i normal drift förekommer ingen verksamhet vid eller runt verket utöver rotorbladens rörelser som kan utgöra fara för hälsa och säkerhet. Rent teoretiskt kan is slungas från rotorbladen eller att delar från verket lossnar och faller ned och utgöra en risk för människor. Iskasten kan förebyggas med ishindrande system eller isdektorer som stannar verken vid nedisning. Alla verk kommer att vara försedda med utrustning för isdetektion. Risken för iskast är inte uttalad i södra Sverige. Risken att delar lossnar från verket och faller ned är liten på moderna verk. Upphandlingen av vindkraftverk kommer att göras från etablerade tillverkare och utifrån en teknisk specifikation som säkerställer beprövade lösningar och minimal risk för haverier som kan skada människor och egendom.

Hänsynsreglerna

Bolaget redogör övergripande i sin ansökan för hur man beaktat de olika hänsynsreglerna.

Miljömål

Vindkraft ersätter fossilt bränsle vid elproduktion och bidrar genom minskade luftutsläpp till att uppfylla målen "Begränsad miljöpåverkan", "Frisk luft", "Bara naturlig försurning" och "Ingen övergödning". Indirekt innebär ett bättre uppfyllande av dessa mål också ett bidrag till flera övriga kvalitetsmål. Den föreslagna lokaliseringen samt konfigureringen innebär ett hänsynstagande som inte ska innebära någon väsentlig negativ påverkan på de nationella miljömålen.

YTTRANDEN

Kommunstyrelsen i Ljungby kommun

Kommunstyrelsen tillstyrker bolagets ansökan om vindkraftetablering på fastigheten Skäckarp 4:1 med flera.

Miljö- och byggnämnden i Ljungby kommun.

Nämnden är positiv till etableringen av vindkraft men anser att ansökan ska kompletteras med ljudmätningar som redovisar den samlade bilden av ljudberäkningar där Staverhult och Byholma ingår.

Energimyndigheten

Energimyndigheten konstaterar att anläggningen inte projekteras inom Riksintrasse vindbruk. Området har angivits som lämpligt för vindbruk i Ljungby kommuns vindbruksplan. Vid en översiktlig granskning konstateras att området uppfyller grundläggande förutsättningar för vindbruk. Energimyndigheten ser

projektet som i drift kan bidra till uppfyllande av EU:s och Sveriges mål för förnybar elproduktion.

Skogsstyrelsen, Kronobergs distrikt:

Skogsstyrelsen har tittat på ärendet och konstaterar att det i huvudsak är produktionsskogsbruksområde som berörs. Något område som utpekats som naturvärde finns i närområdet. Möjligen bör hänsyn tas till dessa områden då de förväntas uppnå nyckelbiotopstatus i framtiden. Verken bör inte placeras i dessa eller direkt i dess närhet. För övrigt gäller normal hänsyn som vid skogsbruk. Skogsstyrelsen ser gärna att ledningar till verken grävs ner för att undvika produktionsbortfall av skog samt för att undvika att ledningar blåser ner vid storm.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket avstår från yttrande.

Försvarsmaktens Högkvarter:

Försvarsmakten har inget erinra avseende föreslagen vindkraftsetablering inom redovisade etableringsområden. Flyttas vindkraftverken utanför dessa måste Försvarsmakten få in en ny remiss.

En flyghinderanmälan ska lämnas in senast 4 veckor före resning enligt Luftfartsförordningen § 25. Avseende hindermarkering hänvisas till Transportstyrelsens föreskrifter.

E.ON Elnät Sverige AB

E.ON Elnät har inga luftledningar i direkt närhet av det planerade vindkraftsområdet. Vid uppförande av vindkraftverk anläggs också tillfartsvägar. Om en väg anläggs under en kraftledning gäller särskilda regler, varför det är viktigt att kontakta nätägaren i tid.

Sydvatten

Vindkraftverken kommer att hamna på ett avstånd från tunneln som gör att eventuell sprängning vid grundläggningen inte utgör en risk för tunneln. Det samma gäller uppställning och tankning av fordon om inte detta sker i områden närmare än det lokaliseringsområde som ligger längst åt öster dvs. ca 400m från tunneln.

Henrik och Elisabeth Gustafsson

Är fastighetsägare till Norrtorpa 3:4. Ljus- och ljudpåverkan ska ligga inom de fastigheter som är med i projektet. Parken får inte inkräkta på andras möjligheter att i framtiden fritt få disponera sin mark. Henrik och Elisabeth kan acceptera verken först då tillräcklig hänsyn och försiktighetsmått vidtagits samt då Statkraft Södra Vindkraft AB visat ändrad attityd till kringboende. I området har det

BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

förekommit rikligt med rovfågel, såväl häckande som flyttande, exempelvis glada, kungsörn, havsörn, fiskgjuse, tornfalk, lärkfalk, kärnhök samt i princip alla "vanligt" förekommande rovfågellarter. Glada häckade i närområdet under 2011. Henrik och Elisabeth vill att bolaget ska komplettera sin ansökan med faktiska erfarenheter från befintliga vindkraftverk i skogsmiljö med en totalhöjd på 200 m.

Annette Juhl, Finn Lodsgaard, Lisbeth Ahl, Jacob Bro Eriksen, Bjarne Schytte och Susanne Smith Andersen, Mathilde Sörensen, Thomas Ahl, Pia Johansson med familj, Dag och Sinikka Liljekvist

Närheten till Källshult och Bodasjöarna är särskild känslig. Området söder om sjöarna är officiellt klassad som ett klass 2 område. Det är bisarrt att ett bevaringsvärt område ska omges av en gigantisk industrianläggning. Sjöarna skapar kultur- och naturvärden. Källshultsjön fungerar som rekreationsområde. Sjön används för bad, fiske, kajak- och kanotturer. De har en vilja om att reducera antalet vindkraftverk, verken flyttas ca 1 km från sjöarna, det visuella intrycket vid sjöarna från verken blir så begränsat som möjligt. I första hand önskas vindkraftverken helt bort från området.

Thomas Ahl, Sören Rechnagel, Anton Cornelius Rechnagel m.fl.

Har inkommit med ett utförligare yttrande knutet till yttrandet ovan.

Eva och Thomas Bauer

Vill överklaga den planerade vindkraftsparken i Skäckarp. Området söder om Källshult- och Bodasjöarna är ett klass2 område. Önskar bevara rekreations-, natur- och kulturvärden i Källshult och Boda. Vädjar om att antalet vindkraftverk reduceras, att vindkraftverken flyttas 1 km bort från sjöarna och att vindkraftverken samlas, så att det visuella intrycket vid sjöarna blir så begränsat som möjligt.

Mathilde Sörensen

Bolaget förnekar kännedom om Byholma projektet, vilket är lögn. Det finns en risk att kumulativa effekter glöms bort och drabbar närboende. Bolaget svarar inte på några frågor i sin komplettering. De redovisar inte exakt placering, storlek, diameter samt vägdragningar. De genomförde inte en ny naturvärdesinventering. Bolaget skriver att det är upp till den enskilde ryttaren att avgöra lämpligheten i att rida nära rörliga objekt. Mathilde tar upp några punkter ur Vindkraftshandboken som hon är rädd för att man missar i handläggningen (sidorna 51, 52, 41 och 66).

Mathilde kom in med ett ytterligare yttrande den 30 september 2011. Fritidshusägarna kommer att sälja sina fritidshus. Kommer naturreservatet vid Hallarpsrundan vara värt att besöka. Bolaget är nonchalant mot dem som rider. Mathilde ifrågasätter vem som ansvarar för säkerheten kring vindkraften och vem som

står för den värdeminskning som kommer att hända. Bolaget tar inte hänsyn till det lågfrekventa ljudet och gränsen 40 dB borde mätas för det lågfrekventa ljudet. När anläggningen ska tas ur produktion bildas det mycket miljöfarligt avfall vilket inte är medräknat i produktionen.

Else Gundorph Birch-Rasmussen

Fastighetsägare till Boda 1:18, överklagar den planerade parken. Det är väldigt speciell akustik i området, där ljudet kan transporteras lång väg. På grund av den speciella akustiken bör det utföras ljudmätningar innan parken får tillstånd. I området finns det stora geologiska värden, Else menar att EU förväntar sig att skogens stillhet ska härska i detta speciella område.

Carlos Lysebring

Carlos kräver att gällande lagar följs vid bygglovstillstånd. Carlos går genom vissa delar av Miljöbalken i sitt yttrande, Carlos ställer även frågor om hur projektet kommer att uppfylla Maskindirektivet (MD 2006/42/EC).

Carlos kom in med ett ytterligare yttrande den 29 september 2011. Is och det kalla klimatet förkorta vindkraftverkets livslängd och sliter på verket. Detta kan leda till haverier och flera olyckor. Carlos bifogade även beskrivningar av olika vindkraftsolyckor som har skett.

Marianne och Claes Levin samt Ulla och Torben Holm

De överklagar den planerade parken. Närheten till Källshult och Bodasjöarna är särskild känsliga. De önskar att det inte blir några vindkraftverk alls i området. Oväsen, påverkan på fågellivet och lågfrekvent buller är allvarliga störningar. Det som stör mest är dock det som påverkar hjärnan. Allt som rör sig uppfattas av hjärnan som ett hot och måste därför bearbetas och undersökas våra sinnen. Dessutom är det risk för brand och fallande objekt.

Kaja Leesment

Önskar vindkraftverken helt bort från detta område. Oförsvärligt att enstaka markägare för all framtid ska fördärva lugnet i området. I övrigt framför Kaja samma som Thomas Ahl m.fl.

Kaja har erfarit att såväl kungsörn och fiskgjuse häckar i området.

Gunilla Rouden-Olsson

Gunilla överklagar den planerade parken, hon anser att det är för känsligt område för en så stor park. Området är ett viktigt rekreationsområde och ska så förbli. Vindkraftverk står bara ett antal år, men de stora naturvärdena består, vi måste ansvara för att detta område inte förstörs.

Gudrun och J.J. Östergaard

Gudrun och J.J. anser att bolaget har väsentligt ändrat projektet, vilket medför stora förändringar i den förväntade störningen. De ser framemot en redovisning av de nya förutsättningarna. Anläggning av denna karaktär är malplacerat i ett område med så höga värden. Det är viktigt med förnyelsebar energi men den ska inte placeras så att oersättliga naturområden ödeläggs.

Börje och Carin Arnqvist

Önskar behålla kultur- och naturvärdet i området, därför önskas att antalet verk minskas och ej placeras närmare än 1500 m från vattenlinjen, då det är förenat med fara att vistas runt sjöarna för ett aktivt friluftsliv. Både kungsörn och glada syns regelbundet segla över sjön, vet ej om de häckar invid sjön. De kan bara hoppas att sunt förnuft får råda när det gäller dessa 185 meter höga monster, men det kanske blir svårt med en minister som också ska ha 3 verk på sin mark.

Bolaget har getts möjlighet att bemöta yttrandena och då inkommit med en skrivelse. Av denna skrivelse framgår bland annat följande till:

Bolaget har reducerats antalet verk från 20 till 12 med anledning av tidigare synpunkter. Anläggningen utformas i enlighet med gällande regelverk och lagstiftning. Vid etablering tas hänsyn till förekommande natur- och kulturvärden. Utbliven etablering av verk på de ytor inom arrendeområdet som planeras för verksetablering medför ett försummat tillvaratagande av områdets vindenergi-resurs, sänkt produktion av förnybar el och därmed en reduktion av anläggningens potentiella miljönytta. Vindresursen är väldokumenterad och analyserad. Utvärderingarna har utförts av väletablerade och erfarna konsulter. Resultatet av värderingarna visar goda förutsättningar för lönsamhet. Prosperous ansökan om tillstånd för vindkraftsetablering har lämnats in efter bolagets ansökan. Bolaget anser därför att det åligger Prosperous att visa att de båda projektörernas anläggningar kan samverka. Enligt Vindval-rapporten från 2010 föreligger inga problem med lågfrekvent buller från moderna vindkraftverk. Bolaget åtar sig att följa de principer för anläggningsetablering som redovisats i MKB:n. Ledningar kommer så långt möjligt att grävas ned. Fotomontage ska inte tolkas som en exakt bild av en slutlig anläggning. Bolaget har goda erfarenheter av att arbeta med stora moderna vindkraftverk, då de äger och bygger vindkraftverk med en totalhöjd över 150 meter. Statkraft har stor erfarenhet av upphandling, etablering och drift av produktionsanläggningar inom kraftindustrin. Slutlig layout kommer att säkerställas med kompletterande ljudberäkningar för att det kommande tillståndsbeslutet ska bli uppfyllt. Förnyat samråd för de högre verken genomfördes den 25 februari 2010.

Kommunstyrelsen i Ljungby kommun har tillstyrkt ansökan. Statkraft har varit i kontakt med Miljö- och byggnämnden om de finner ett behov av ytterligare

BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

kompletteringar. Miljö- och byggnämnden anser att inga krav på ytterligare komplettering föreligger.

MOTIVERING

Miljökonsekvensbeskrivning

Syftet med en miljökonsekvensbeskrivning är bland annat att identifiera och beskriva de effekter som en planerad verksamhet eller åtgärd kan medföra och att möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljön. Detta framgår av 6 kap. 3 § miljöbalken.

Den inlämnade miljökonsekvensbeskrivningen bedöms därför vara tillräcklig i förhållande till de krav som ställs i 6 kap. miljöbalken.

Lokalisering och tillåtlighet

Allmänt

För en verksamhet av aktuellt slag ska en sådan plats väljas som är lämplig med hänsyn till miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och hushållningsbestämmelser i 3-4 kap. Dessutom ska ändamålet med verksamheten kunna uppnås med minsta intrång och olägenheter för människors hälsa och miljön. Detta framgår av 2 kap. 3 och 6 §§ miljöbalken.

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken får tillstånd inte lämnas i strid mot gällande detaljplan eller områdesbestämmelser. Den ansökta vindkraftsparken ligger ubte inom vare sig detaljplan eller områdesbestämmelser. Området är utpekat i Ljungby kommuns tematiska tillägg till översiktplanen (antagen av kommunfullmäktige den 20 oktober 2009 § 95) som lämpligt utredningsområde för vindkraft. Platsen bedöms vara lämplig med hänsyn till kraven i 1 kap. 1 § miljöbalken samt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap.

Naturmiljö

Bland de inkomna synpunkterna togs det upp att rovfåglar häckar i området och i dess närhet. Bland de inkomna synpunkterna har det inte redovisats var en eventuell häckning sker. Den genomförda naturinventeringen visade att kungsörn definitivt inte häckar inom den planerade parken eller dess närhet. Länsstyrelsen i Kronoberg län har heller ingen kännedom att häckande kungsörn finns inom eller i närheten av vindkraftsparken. Det kan heller inte antas finnas andra skyddsvärda fågelarter i området som kan påverkas negativt av vindkraftsetableringen.

Odlingslandskapet söder om Boda sjö är utpekat i Kronobergs Naturvårdsprogram, vars värden kan bevaras om nuvarande markanvändning med stor akt-

BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

samhet om lövskog och odlingsminnen kan fortsätta och om myrarna inte dikas. Vindkraftsetableringen kommer inte att påverka markanvändningen söder om Boda sjö.

Bedömning

Ändamålet med verksamheten, med de skyddsåtgärder som sökanden redovisat och med de ytterligare försiktighetsmått som Miljöprövningsdelegationen här föreskriver, bedöms kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Verksamheten bedöms inte medverka till att någon miljö kvalitetsnorm överskrids. Verksamheten strider inte heller mot nationella eller regionala miljömål som påverkar tillåtligheten. Miljöprövningsdelegationen anser därför att verksamheten ska vara tillåtlig på den aktuella platsen.

Miljö kvalitetsnormer

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten inte kan antas bidra till att en miljö kvalitetsnorm inte följs.

Säkerhet för kostnader för återställningsåtgärder

Bolaget föreslår att man innan verkställighetsförordnandet, dvs. tillståndet, tas i anspråk ska ställa säkerhet med 120 000 kr. Sedan avser bolaget att komma in till tillståndsmyndigheten med beräkning av återställningskostnaden samt ett förslag till lämplig ekonomisk säkerhet inom 15 år från det att tillståndet togs i anspråk.

Tillståndsmyndigheten prövar ekonomiska säkerheter enligt 16 kap 3 § Miljöbalken. Bolaget nämner inte sin ansökan eller i sin miljökonsekvensbeskrivning varför man har valt att utforma förslaget till ställande av ekonomisk säkerhet som man har gjort. För att en säkerhet ska godtas enligt miljöbalken krävs att den är betryggande för sitt ändamål.

Miljöprövningsdelegationen anser återställningskostnader uppstår så snart verken uppförs, varför en uppbyggnad av säkerheten bör påbörjas redan när tillståndet tas i anspråk. Miljöprövningsdelegationen har i tidigare ärende krävt säkerheter om 300 000 kronor per verk. Denna storlek på säkerhet är i överensstämmelse med Miljööverdomstolens praxis (mål M2210-08). Miljöprövningsdelegationen anser att säkerheten kan byggas upp under en längre angiven tid med hänvisning till lagstiftarens ambition, att säkerheten bör medföra en rimlig kostnad för verksamhetsutövaren samtidigt som risken för att samhället får bära avhjälpandekostnaden minimeras.

Motivering av villkor

Bolaget har inte yrkat på någon tid som tillståndet ska vara giltigt. Enligt 19 kap 5 § 8 p. och 22 kap. 25 § 1 st. 1 p. miljöbalken ska ett tillstånd i förekommande fall innehålla bestämmelser om den tid som tillståndet ska gälla. Enligt fast praxis brukar tillstånd till vindkraftverk tidsbegränsas. Miljöprövningsdelegationen har i tidigare fall beviljat en tillståndslängd om 35 år från det att tillståndet vinner laga kraft. Tidsramen får betecknas som mycket lång och är kopplad till verkens bedömda livslängd.

Villkor om skuggor och buller

Enligt praxis och Boverkets "Vindkraftshandboken" bör inte den *faktiska* skuggtiden överstiga 8 timmar per år och 30 minuter om dagen. Den faktiska skuggtiden är beroende av den faktiska väderleken. Sökandena har i sin ansökan redovisat förväntade skuggtider. Skuggberäkningarna visar att den teoretiska maximala skuggtiden överskrider 30 timmar per år vid 9 bostäder. Den förväntade skuggtiden på 8 timmar per kalenderår överskrids vid en bostad. Dock redogör sökandena för att skuggurkoppling kommer att installeras i vindkraftverken så att den faktiska skuggtiden kommer att innehållas. Miljöprövningsdelegationen anser att de vindkraftverk som kan orsaka skuggtider överstigande 8 timmar per år bör utrustas med skuggurkoppling.

Bullerberäkningar är gjorda utifrån att det blåser från alla verken samtidigt mot en ljudkänslig punkt (bostad), maskering av bullret är inte med i beräkningarna. Sökandena har redovisat bullerberäkningar där verken är nedställda till mode 1, det vill säga att det inte går att köra hela parken på full effekt med redovisade verk med befintlig teknik. Sökandena har redovisat att samtliga verk kan installeras utan att nivån om 40 dB(A) överskrids, men då mot att vissa verk får ställas ned. Om alla verken ska kunna köras utan nedställning så måste verk med mindre källjud väljas. Enligt praxis ska bullernivån från vindkraftsparken begränsas till 40 dB(A) som begränsningsvärde, gällande ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostad. Enligt sökandenas beräkningar kommer bullernivån, från verken, inte överskrida 40 dB(A) vid de närmaste bostäderna, under förutsättning att verken ställs ned till mode 1 om man ser till dagens teknik. Miljöprövningsdelegationen bedömer att området kommer att bli påverkat av vindkraftsetablering, det som är viktigt är att störningsnivån blir acceptabel oavsett hur många verk som uppförs. Samtidigt är det viktigt att området nyttjas optimalt, när det ändå blir en störning. Miljöprövningsdelegationen anser att sökandena ska till tillsynsmyndigheten lämna in en ljudberäkning som visar om en effektreglering är nödvändig (se villkor 2).

Bland de inkomna synpunkterna tas frågan om lågfrekvent ljud upp. I dagsläget finns det inga belägg för att lågfrekvent ljud från vindkraftverk innebär någon risk för närboende.

Bland de inkomna synpunkterna har även de kumulativa effekterna tagits upp. Då Skäckarpsparken är den vindkraftspark som först får tillstånd så är det efterföljande etableringar som får anpassa sig efter Skäckarpsparken för att olägenheterna för närboende ska vara på en acceptabel nivå.

Bland de inkomna synpunkterna påpekades att parken inte får inkräkta på andras möjligheter att i framtiden fritt få disponera sin mark. Miljöprövningsdelegationen har inte möjlighet att begränsa verksamhet till att bara ha en ljud- och ljuspåverkan inom de fastigheter som är med i projektet.

Utformning, anläggande och avveckling

Bolaget yrkar på en flexibel utformning utifrån områden som redovisas i ansökan (aktbilaga 1). Miljöprövningsdelegationen anser att det i detta fall är det möjligt att bevilja ett flexibelt tillstånd trots att ansökta områden för vindkraft är relativt stora till ytan. Ett sökt område berör ett nyckelbiotopsområde (ObjektID 040373241) som pekades ut av Skogsstyrelsen den 26 maj 2011. Miljöprövningsdelegationen minskar därför ett av områdena för att det utpekade nyckelbiotopsområdet inte ska påverkas av vindkraftsetableringen. Nyckelbiotopen har pekats ut av Skogsstyrelsen efter det att ansökan har inkommit. Övriga områden berör inte några skyddade områden med höga naturvärden. Bolaget har redovisat etableringsprinciper som visar vilka områden som helt ska undantas från anläggningsetablering, skillnaden är att Miljöprövningsdelegationen anser att höga naturvärden, nyckelbiotoper, biotopskydd m.m. oavsett när de uppmärksammas ska undantas från anläggningsarbeten. Miljöprövningsdelegationen väljer att knyta vissa villkor till etablerings- och anläggningsfasen. Det är viktigt att tillsynsmyndigheten får en möjlighet att påverka placering, vägdragning och övriga detaljer i infrastrukturen innan de fastställs. En tillståndsprocess från samråd till ett lagakraftvunnet beslut kan ta flera år och nya värderingar av naturvärden kan ha gjorts till dess att ett beslut om tillstånd har vunnit laga kraft.

Anläggningsarbetet och byggnation kommer att vara en stor del av den störning som parken kan ge närboende. För att begränsa störningen för närboende väljer miljöprövningsdelegationen att villkora Naturvårdsverkets allmänna råd (2004:15) om buller från byggplatser som begränsningsvärde.

Villkor om kontroll

Miljöprövningsdelegationen anser att kontroll av uppfyllande av villkor ska regleras i ett kontrollprogram, då Naturvårdsverket kan komma med nya rekommendationer under verksamhetstiden. För att kontrollen av buller ska vara ak-

BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

tuell och enligt senaste rekommendation bör kontroll av buller styras av kontrollprogrammet. Påverkan från verksamheten ska undersökas och bedömas fortlöpande och systematiskt från hälso- och miljösynpunkt, enligt reglerna om egenkontroll i förordningen 1998:901 om verksamhetsutövarens egenkontroll. För att underlätta det egna utförandet och tillsynsmyndighetens granskning av egenkontrollen, ska verksamhetsutövaren upprätta ett kontrollprogram som hålls aktuellt, och som vid behov revideras när verksamheten ändras. Kontrollprogrammet ska beskriva dels hur villkor efterlevs, exempelvis för utsläppskontroll, och annan nödvändig provning ska utföras, utvärderas, dokumenteras och rapporteras.

Hänsynsreglerna

Miljöprövningsdelegationen bedömer att miljöbalkens hänsynsregler tillgodoses med bolagets åtagande och uppställda villkor.

Miljömålen

Den planerade verksamheten inverkar positivt på miljömålen om "Begränsad miljöpåverkan", "Frisk luft", "Bara naturlig försurning" och "Ingen övergödning". Detta genom att elproduktionen ersätter fossila bränslen. Den planerade verksamheten kommer inte att negativt påverka några av miljömålen.

Sammanfattande bedömning

Enligt Miljöprövningsdelegationens bedömning kommer inte verksamheten att ge upphov till störningar av betydelse för människors hälsa och miljön, om det vidtas skäligen försiktighetsmått enligt vad som anges i ansökan och vad som föreskrivs i detta beslut. Miljöprövningsdelegationen finner att inga hinder föreligger enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler mot att bevilja ansökan. Lokaliseringen är lämplig utifrån miljöbalkens mål i 1 kap och de grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden i 3 och 4 kap miljöbalken. Ljungby kommun har tillstyrkt ansökan enligt 16 kap 4 § miljöbalken. Tillstånd ska därför lämnas.

Verksamheten bedöms inte heller strida mot den kommunala översiktsplanen eller mot nationella eller regionala miljömål på ett sätt som påverkar tillåtligheten. Tvärtom bidrar den med ett steg mot uppfyllandet av målen för Begränsad miljöpåverkan, "Frisk luft", "Bara naturlig försurning", "Ingen övergödning" och "God bebyggd miljö".

BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

Verkställighetsförordnande

Enligt miljöprövningsdelegationens mening ska tillstånd till ny vindkraftspark normalt inte få tas i anspråk förrän de vunnit laga kraft. Det finns ofta en önskan hos verksamhetsutövaren att komma igång med verksamheten så snabbt som möjligt, men i situationer av aktuellt slag där den tillståndsgivna verksamheten innebär ett påtagligt ingrepp i naturmiljön, menar Miljöprövningsdelegationen att verkställighetsförordnande inte bör meddelas. Miljöprövningsdelegationen avslår därför bolagets yrkande om verkställighetsförordnande. Bolaget framställer heller inte i sin ansökan skäl för att verkställighetsförordnande ska ges.

FÖRORDNANDE OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar, med stöd av 49 § Delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom tio dagar införas i Post- och Inrikes tidningar samt i lokaltidningen Smålänningen.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö. Beslutet översänds också till aktförvararen i ärendet (Kommunikationsenheten i Ljungby kommun, Olofsgatans 9 i Ljungby).

Delgivning ska anses ha skett när två veckor har förflutit från datum för detta beslut, förutsatt att kungörelsen införs inom 10 dagar i ovannämnda tidningar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas genom skrivelse till Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas in till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 VÄXJÖ. Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet senast den 14 februari 2012, annars kan inte Mark- och miljödomstolen pröva överklagandet.

Överklagandet bör innehålla följande:

- hänvisning till detta beslut, dnr 551-2273-10
- vad som ska ändras
- namnteckning
- namnförtydligande
- adressuppgifter
- eventuella handlingar som stöder överklagandet

Observera att Länsstyrelsen inte kan förlänga överklagandetiden.

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Länsstyrelsen vill upplysa om följande:

- Meddelat tillstånd enligt miljöbalken inte befriar tillståndshavaren från skyldighet att iakta vad som i annan författning föreskrivs i fråga om den verksamhet som avses med tillståndet.
- Bolaget är skyldigt att bedriva egenkontroll enligt förordningen SFS 1998:901.
- Tillsynsmyndighet är skyldig att verka för att överträdelser av miljöbalken beivras och att åsidosättande av villkor kan föranleda anmälan till åklagare för prövning om brott mot denna lag föreligger.
- Skyldighet föreligger enligt 2 kap. 10 § kulturminneslagen att genast avbryta arbetet och anmäla förhållandet till Länsstyrelsen om fornlämning påträffats under anläggningsarbetet.
- Enligt 11 kap. miljöbalken är det vattenverksamhet att leda bort grundvatten och att avvattna mark. Av samma kapitel framgår att denna typ av verksamhet är tillståndspliktig och prövas av miljödomstolen. Om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållande behövs inget tillstånd till vattenverksamhet.
- Tillståndet förutsätter att tillståndshavaren har civilrättslig tillgång till markområdet.
- I enlighet med vad Försvarsmakten anger i sitt yttrande så ska en flyghinderanmälan lämnas in minst 4 veckor innan resning.
- Vindkraftverken ska förses med hindersbelysning enligt Transportstyrelsens föreskrifter.
- Vad som i detta beslut föreskrivs för bolaget gäller även för ny verksamhetsutövare vid ett övertagande av den tillståndsgivna verksamheten. Enligt 32 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska vid en överlåtelse av verksamheten den nya verksamhetsutövaren snarast meddela tillsynsmyndigheten om överlåtelsen.
- Husbehovstäkter inte är tillåtna inom kommersiell verksamhet. Behövs material tas ut till verksamheten ska ett täktillstånd sökas eller får materialet hämtas från en täkt med giltigt tillstånd.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Kronobergs län. I beslutet deltog ordföranden Henrik Skanert och miljöszakknige Robert Rosenqvist. Föredragande har varit Kaisa Sandstedt.

HS
Henrik Skanert

TR
Robert Rosenqvist

KS
Kaisa Sandstedt

Delgivningssätt

Kungörelsedelgivning

Kopia för kännedom till

Södra Statkraft Vindkraft Utveckling AB, Skogsudden, 351 89 Växjö ✓

Naturvårdsverket ✓

Kommunstyrelsen i Ljungby kommun, Olofsgatan 9, 341 83 Ljungby ✓

Miljö- och byggnämnden, Ljungby kommun, Olofsgatan 9, 341 83 Ljungby ✓

Luftfartsverket, flygtrafiktjänsten, 601 79 Norrköping ✓

Samhällsutvecklingsenheten ✓

Naturvårdsfunktionen ✓

Energimyndigheten, Box 310, 631 04 Eskilstuna ✓

Skogsstyrelsen, Kronobergs distrikt, Box 7, 351 03 Växjö ✓

Sydvatten AB, Skeppsgatan 19, 211 19 Malmö ✓

Energimarknadsinspektionen, Box 155, 631 03 Eskilstuna ✓

E.ON Elnät Sverige AB, Esplanaden 27, 392 34 Kalmar ✓

Halmstads flygplats AB, 305 91 Halmstad ✓

Försvarmaktens Högkvarter, exp-hkv@mil.se

Trafikverket, 781 89 Borlänge ✓

BESLUT

Datum
2012-01-10

Ärendenummer
551-2273-10

Bjarne Schytte & Susanne Smith Andersen, Dalleskog 5, 340 12 Annerstad ✓

Mathilde Sörensen, Räntevägen 19, Torpa, 340 12 Annerstad ✓

Thomas Ahl, ahlthomas@hotmail.com

Henrik och Elisabeth Gustfsson, Norrtorpa Linneaholm, 340 12 Annerstad ✓

Annette Juhl & Finn Lodsgaard, Rännte, 340 12 Annerstad ✓

Lisbeth Ahl, Lisbethahl@hotmail.com

Eva & Thomas Bauer, th.bauer@telia.com

Jacob Bro Eriksen, jbe@omni.dk

Pia Johansson, pia.johansson@skola.ljungby.se

Dag och Sinikka Liljekvist, Norrtorpa Björkehäll, 340 12 Annerstad ✓

Sören Rechnagel, Eva Rose Rechnagel, Carstensgade 70, 1770 Köpenhamn,
DANMARK ✓

Else Gundorph Birch-Rasmussen, else.gundorph@birch-rasmussen.dk

Carlos Lysebring, Norrtorpa Högagården 4, 340 12 Annerstad ✓

Marianne och Claes Levin, Äsphult 4, 340 12 Annerstad ✓

Ulla och Torben Holm, Trollabacken, Äsphult, 340 12 Annerstad ✓

Kaja Leesment, Somnarpsvägen 1D, 286 32 Örskelljunga ✓

Gunilla Roudén-Olsson, Gröna gatan 47, 414 54 Göteborg ✓

Gudrun och J.J. Östergaard, Rundforbivej 50, 2950 Vedbäck, DANMARK ✓

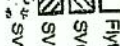
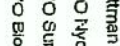
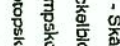
Börje och Carin Arnqvist, westsport@telia.com

Kommunkansliet i Ljungby kommun, Olofsgatan 9, 341 83 Ljungby (Aktförvara-
ren) ✓

CPJ

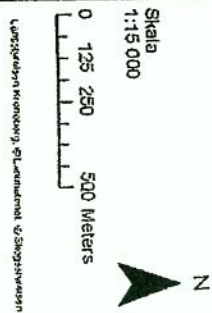
Bilaga 1

	Flyttman - Skäckarp
	SVO Ryckelblotpar
	SVO Sumpskogar
	SVO Blotopslydd

Dnr: 551-2273-10 Datum: 2012-01-10

Skäckarp

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.